

رابطه علم خدا با جبر و اختیار

مفسر قرآن کریم ضمن تبیین رابطه علم خدا با جبر و اختیار تاکید کرد: سنت الهی احیای حق و اماته باطل در همه زمان‌هاست و اختصاصی به دوره انبیاء نداشته است.

مفسر قرآن کریم ضمن تبیین رابطه علم خدا با جبر و اختیار تاکید کرد: سنت الهی احیای حق و اماته باطل در همه زمان‌هاست و اختصاصی به دوره انبیاء نداشته است.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا) آیت‌الله العظمی عبدالله جوادی آملی امروز چهارم بهمن ماه در درس تفسیر خود در مسجد اعظم در سخنانی به طراحی کفار و منافقان در برابر انبیاء پرداخت و گفت: تعبیر «داحضه» که در برخی آیات آمده است به معنای باطل کردن است یعنی کفار می‌خواستند با هر تدبیری شده عملکرد انبیاء را باطل کنند ولی آنان نه در مناظرات علمی موفق شدند و نه در عرصه نظامی توانستند به اهداف خود برسند. کاربردهای اخذ

وی با اشاره به کاربردهای «اخذ» در قرآن عنوان کرد: گاهی تعبیر برای صدقات به کار می‌رود که ذات اقدس اله صدقات را می‌گیرد و با رحمت و عطوفت مورد قبول قرار می‌دهد و گاهی اخذ میثاق است که در «أُتِيتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا» (172 سوره اعراف) عنوان شده است، لذا اخذ گاهی از باب اخذ میثاق و گاه اخذ عاطفی مانند صدقات و گاهی مواخذه و گرفتار کردن فرد است مانند «أُخِذَ زَايِيَّةً» (10 سوره الحاقه) بنابراین هر کاری کفار می‌کردند یا برای ابطال رهاورد وحی بود و ناکامی رهبران الهی که موفق نشدند.

سنت الهی

این مفسر قرآن درباره چرایی عدم موفقیت کفار عنوان کرد: خداوند فرمود سنت الهی این است که حق را احیاء و باطل را اماته کند و این سنت اختصاص به عصر کنونی ندارد. وی بیان کرد: قم ثمود و عاد و ... حرف انبیاء را نادیده گرفتند و آن را باطل می‌پنداشتند، که به تعبیر امروزی اینها فکر اومانیزم است، انسان‌مداری و انسان‌محوری که هر چه انسان می‌خواهد و خوشش آمد انجام دهد منتهی این نام در آن دوره شهرتی نداشت و امروز نام خاضی پیدا کرده است. رابطه علم خدا و جبر و اختیار

صاحب تفسیر تسنیم در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به علم الهی و رابطه آن با جبر و اختیار اظهار کرد: برخی مطرح کرده‌اند که آیا ذات اقدس اله در ازل می‌دانست که زید فلان کار را می‌کند یا نه اگر نمی‌دانست که جاهل است و اگر می‌دانست پس حتما فرد باید این کار را بکند والا خلاف علم الهی است؛ جواب می‌دهیم که خدا همان طور که می‌داند فلان معدن در فلان زمان لعل می‌شود و یا فلان میوه در فلان وقت میوه می‌دهد و می‌داند فلان حیوان در فلان زمان کاری را می‌کند می‌داند که انسان در فلان وقت با میل و اراده خود گناه و یا ثواب می‌کند، خدا قبل از انجام کار به کار خود و دیگران عالم است. خدا علم دارد که کفار و مشرکان با اراده خود فلان کار را می‌کنند لذا جبر و اختیاری در کار نیست که زمخشری دچار اشتباه شده و آن را حمل به جبر کرده است در صورتی که جبری در کار نیست.

آیت‌الله جوادی آملی با بیان اینکه قرآن کتاب تحقیق است گفت: سنت الهی در گذشته و حال و آینده این است که حق را احیاء و باطل را اماته کند کما اینکه روش کفار هم در هر سه دوره یکسان است یعنی هم مناظره علمی برای ابطال می‌گذارند هم نیروی نظامی به کار می‌برند و هم تلاش می‌کنند تا انبیاء را ناکام و نابود کنند ولی در گذشته و حال موفق نشده‌اند در آینده نیز نخواهند شد.

استغفار فرشتگان برای مومنان

استاد برجسته حوزه علمیه در بخش دیگری از سخنانش به فرشتگانی که عرش الهی را حمل می‌کنند پرداخت و افزود: کسانی که اطراف عرش هستند و کسانی که حامل عرش هستند دائما در تسبیح خداوند هستند، البته عرش به معنای تخت نیست؛ عرش مقام فرمانروایی است و تخت ظاهری نیست، فرمود «ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ» (3 سوره یونس) یعنی ثم استوی علی التدبیر.

این مفسر قرآن عنوان کرد: درباره این فرشتگان چهارگانه که در دنیا حامل عرش الهی هستند فرمود «وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ

رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ» (5 شوری) امین الاسلام فرمود فرشتگان، غیرمومنان را نمی‌بینند چون تاریک هستند، پس این استغفار برای کسانی است که فرشتگان آن‌ها را می‌بینند یعنی همان مومنان هستند و برای همه افراد زمین نیست. وی افزود: البته تدبیر در روز قیامت با هشت نفر صورت می‌گیرد اما الان چهار فرشته بزرگوار حامل عرش هستند و این طور نیست که برای هر کسی که در زمین است طلب مغفرت کنند.

وی در ادامه به دعای توأم با اخلاص و اثر آن اشاره کرد و ادامه داد: اگر انسان گفت «یا الله» خداوند جواب او را می‌دهد ولی ما بدون ابزار و وسائط حال این کار را نداریم که «یا الله» بگوئیم والا این ظرفیت در طرف خدا وجود دارد اما این طرف کم کسی است که این حال را داشته باشد و این از لطائف قرآنی است. وی با بیان اینکه خداوند «يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ» (25 شوری) است تصریح کرد: در اینجا «عن» عمداً به کار رفته است زیرا توبه بنده صددرصد واجد جمیع شرایط نیست ولی خدا با عفو و رحمت به توبه متجاوزان نگاه می‌کند و خودش آن را کامل می‌کند. آیت‌الله جوادی آملی با اشاره به سرنوشت انسان بعد از مرگ گفت: بعد از موت کسی خانواده ندارد ولی به علاقه «ما کان» انسی میان انسان و ذریه‌اش وجود دارد و از تعبیر «أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ» (21 طور) هم این مطلب استفاده می‌شود که مومنان در آن دنیا در کنار خانواده‌هایشان زندگی می‌کنند.